

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักศึกษาในรายวิชาการเมืองโลก โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน Achievement and Satisfaction of Students in the Subject of World Politics Course by Organizing Learning Activities in Flipped Classroom.

ศุภรัตน์ มฤคิ*

สรียา หมัดอาด้า

สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

*e-mail: taffa.thai@gmail.com

Supharat Maruekhi

Sareeya Mad-adam

Social Studies Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Yala Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ใช้หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2560 หลักสูตรสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำนวน 24 คน โดยใช้จัดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม 2 รูปแบบ คือ กิจกรรมในชั้นเรียน และกิจกรรมนอกชั้นเรียน กิจกรรมนอกชั้นเรียน ให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากสื่อที่หลากหลายทั้งอินเทอร์เน็ต หนังสือเอกสารต่าง ๆ กิจกรรมในชั้นเรียน ผ่านกระบวนการ (1) การอภิปรายเป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนออกแบบการอภิปรายกันเอง (2) การขยายความรู้ เป็นขั้นที่กระตุ้นให้ผู้เรียนขยายองค์ความรู้ด้วยการสร้างบทเรียนด้วยตนเอง (3) ขั้นทดสอบย่อย เป็นขั้นทดสอบย่อยเพื่อประเมินความเข้าใจเนื้อหาหลังเรียนจบแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ระยะเวลาในการวิจัย 15 สัปดาห์ เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย (1) แผนจัดการเรียนรู้ (มคอ 3) วิชาการเมืองโลก (2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ทดสอบปลายภาค) (3) แบบประเมินความพึงพอใจ และ (4) แบบบันทึกผลสะท้อนของนักศึกษา ดำเนินการทดลองและวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าคะแนนต่ำสุด ค่าคะแนนสูงสุด และค่าร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 75.54 มีค่าคะแนนต่ำสุด เท่ากับ 68 คะแนน มีค่าคะแนนสูงสุด เท่ากับ 90 คะแนน และมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36

คำสำคัญ: แนวคิดห้องเรียนกลับด้าน การแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

This research aimed to study learning achievement and satisfaction of 24 third-year Social Students Studies of Yala Rajabhat University towards flipped classroom learning activities. The activities, both inside and outside classroom, was held and the students searched the information from various sources such as electronic books and electronic documents. The classroom activities were (1) discussion: that the students designed themselves, (2) explanations: that the students created the lessons themselves, and (3) testing, that is the understanding evaluation after lessons over 15 week. The research tools were plan (TQF3) of World Politics course, final test, questionnaires and students' reflection forms. Mean and standard deviation and percentage were used to analyze the data. The research found that after applying flipped Classroom activities, the students had the learning achievement at 75.54 percent. The lowest score was 68 and the highest score was 90. The students' satisfaction was at a high level with an average of 4.36.

Keywords: Flipped Classroom, Group Investigation, Achievement

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาเป็นหัวใจหลักของการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ การแสวงหารูปแบบและการปรับกระบวนการทัศน์ในการจัดการเรียนการสอนให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ ก็นับว่าเป็นวิธีการปรับเปลี่ยนแนวความคิดเพื่อสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาภายใต้กรอบแนวคิดที่เรียกว่า 21st Century ซึ่งเป็นแนวคิดในการพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีคุณลักษณะพร้อมสำหรับการดำรงชีวิตและการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเนื่องด้วยโลกไร้พรมแดน ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสาร และนโยบายความร่วมมือของพลเมืองโลก ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมีการคิดค้นหาแนวทางสู่กระบวนการทักษะใหม่ในศตวรรษที่ 21 นี้ จึงเป็นประเด็นสำคัญที่สังคมต่างมุ่งเน้นและให้ความสำคัญ

ห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) จึงกลายเป็นนวัตกรรมและมุมมองหนึ่งของตัวอย่างจากประสบการณ์จริงที่เกิดขึ้นในวงการการศึกษาที่ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่หนึ่ง คือ การกำหนดยุทธวิธีเพิ่มพูนประสบการณ์โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะวิธีการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อเรียนเนื้อหาโดยอาศัยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การบรรยาย เกม สถานการณ์จำลอง การทดลอง และงานศิลปะต่าง ๆ องค์ประกอบที่สอง คือ การค้นคว้าเพื่อให้เกิมนวัตกรรมรายรอบ โดยผู้สอนเป็นผู้คอยชี้แนะให้กับผู้เรียนจากสื่อต่าง ๆ หรือกิจกรรมออนไลน์ องค์ประกอบที่สาม คือ การสร้างองค์ความรู้ที่มีความหมายโดยผู้เรียนเป็นผู้บูรณาการสร้างองค์ความรู้จากสื่อที่หลากหลายด้วยตนเอง องค์ประกอบสุดท้าย คือ การประยุกต์ใช้ เป็นการสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวของผู้เรียนเอง

ในเชิงสร้างสรรค์โดยจัดเป็นโครงการ ผ่านกระบวนการนำเสนอที่เกิดจากการสร้างสรรค์งานเหล่านั้น (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2556) นอกจากนี้ห้องเรียนกลับด้านยังเป็นวิธีการใช้ห้องเรียนให้เกิดคุณค่าแก่ผู้เรียน โดยการใช้การฝึกประยุกต์ความรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ “แบบรู้จริง (Mastery Learning)” และเป็นวิธีการเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณค่าแห่งวิชาชีพครู ที่ปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่ง ให้เกิดขึ้นผ่านสื่อเทคโนโลยีที่นำมาใช้ (จิราณี พานิช, 2556)

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านเป็นรูปแบบหนึ่งที่ทำให้เกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (ปางสิลา บุรพาพิชิตภัย, 2558) กล่าวคือ เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะของตนเอง สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง เกิดการลงมือปฏิบัติ เน้นองค์ความรู้ทักษะ ความเชี่ยวชาญ และสมรรถนะที่เกิดกับผู้เรียนเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยการเรียนการสอนตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านนั้นจะมีหลักการสำคัญ คือ การให้ผู้เรียนได้เตรียมตัวก่อนเข้าเรียน ไม่ว่าด้วยเอกสาร หนังสือ วิดีทัศน์ หรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ที่เข้าถึงข้อมูลได้ และเมื่อเข้าห้องเรียนผู้เรียนจะได้อภิปรายขยายความรู้ผ่านกิจกรรมที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้ การเรียนรู้ตามแนวคิดนี้จึงเป็นการเข้าใจการจัดการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมากขึ้น ฝึกผู้เรียนให้รู้จักจัดเวลาของตนเอง เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดี อีกทั้งเปิดช่องให้ผู้สอนสามารถทำหน้าที่ของการสอนในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อสร้างคุณภาพแก่ชั้นเรียน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีนโยบายจะปรับให้โรงเรียนในสังกัดเป็นห้องเรียนกลับด้านเพื่อปฏิรูปการศึกษาเพราะการเรียนรู้ที่บ้านมาล่วงหน้า ผู้เรียนจะสามารถควบคุมขอบเขตการ

เรียนรู้ของตนเอง วางแผนการจัดการเวลา และมีอิสระในการเรียนรู้มากขึ้น

จากสภาพการเรียนการสอนในปัจจุบันจะเห็นได้ว่า รายวิชาและเนื้อหาที่ผู้เรียนเรียนมีจำนวนมากซึ่งไม่สอดคล้องกับระยะเวลาการเรียนการสอนที่มีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนที่มีอยู่อย่างจำกัด จึงทำให้ผู้สอนต้องจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการบรรยายมากกว่าให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ จึงทำให้ผู้เรียนเกิดความเคยชินกับการจัดการเรียนการสอนที่ป้อนให้มากกว่าการเรียนรู้ผ่านการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และเมื่อพิจารณารายวิชาการเมืองโลกเป็นวิชาที่มีเนื้อสาระมากเช่นกัน การนำรูปแบบการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชานี้ ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ในห้องเรียนผู้เรียนได้เรียนด้วยการปฏิบัติผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อนและผู้สอน ส่วนนอกห้องเรียนนักศึกษาที่มีอิสระในการศึกษาข้อมูลไม่จำกัดข้อมูล ไม่จำกัดเวลา ศึกษาได้ตลอดเวลาจากเป้าหมายและความสำคัญข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน จะช่วยให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพการเรียนรู้สูงขึ้น การเรียนรู้นอกห้องเรียนทำให้เกิดความเป็นอิสระในการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถเลือกรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้เต็มที่ ทำให้เข้าใจเนื้อหาสาระได้มากขึ้น และกิจกรรมในห้องเรียนจะเป็นการฝึกทักษะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้ฝึกปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้

แนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านไม่ใช่เป็นเรื่องใหม่ในรูปแบบของการจัดการเรียนรู้ มีนักการศึกษาหลายท่านได้นำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนที่นักเรียนได้รับเนื้อหาไปศึกษามาก่อนที่จะมีการเรียนในชั้นเรียน และเพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนมีการเตรียมตัวมาพวกเขาใช้วิธีการให้นักเรียนได้ทำงานบางอย่างมาก่อนเข้าชั้นเรียน เมื่อเข้าเรียนนักเรียนจะได้รับคำแนะนำ และข้อเสนอแนะระหว่างการทำกิจกรรมต่อยอดจากสิ่งที่ได้ทำมาก่อนล่วงหน้า โดยมีชื่อค่อนข้างหลากหลาย เช่น Blended Learning, Inverted Learning, Flipped Instruction จากนั้นในปี ค.ศ.2007 มีครูวิชาเคมี โรงเรียนมัธยมศึกษา 2 คนที่รัฐ Colorado สหรัฐอเมริกา คือ Jonathan Bergmann และ Aaron Sams พยายามหาแนวทางแก้ปัญหานักเรียนที่จำเป็นต้องขาดเรียนบ่อยครั้ง ทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน ครูทั้งสองจึงคิดหาวิธีช่วยเหลือนักเรียน โดยบันทึกวิดีโอการสอนโพสต์ขึ้นบนอินเทอร์เน็ต และให้นักเรียนดูวิดีโอนั้นเป็นการบ้าน แล้วใช้เวลาในชั้นเรียนสำหรับชี้แนะ ช่วยเหลือให้นักเรียนให้เข้าใจแก่นแท้ของ

เนื้อหา หรือความรู้สำคัญนอกจากเป็นการแก้ปัญหาเด็กที่ขาดเรียน พบว่า ยังมีนักเรียนที่เรียนไม่ทันในห้องเรียนกลับไปดูวิดีโอซ้ำ สามารถหยุดและกลับไปดูซ้ำ หรือดูในส่วนที่ยังไม่เข้าใจได้ นอกเหนือจากนี้นักเรียนบางส่วนยังใช้วิดีโอ เป็นเครื่องมือในการทบทวนก่อนสอบควบคู่กับการอ่านหนังสือ (Adams, 1998) ด้วยความเจริญก้าวหน้าของสื่อเทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน เช่น You Tube, Google อุปกรณ์สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และ เว็บไซต์ต่าง ๆ ทำให้การเรียนผ่านช่องทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นไปได้โดยง่าย สะดวกรวดเร็วเกิดการพัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบการสอนตามแนวคิดการเรียนแบบห้องเรียนกลับด้านและเขียนหนังสือ Flip Your Classroom: Reach Every Student in Every Class Every Day เผยแพร่เป็นที่รู้จักและมีผู้นำไปใช้กันอย่างกว้างขวางตั้งแต่ปี 2012 และในปัจจุบัน

จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านกับวิชาการเมืองโลก เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเพื่อสำรวจว่า นักศึกษามีความพึงพอใจการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านมากน้อยเพียงใด สามารถนำไปปรับใช้กับวิชาอื่น ๆ ได้หรือไม่ ผู้วิจัยเชื่อว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัวแปรที่สามารถประเมินความรู้ความสามารถของผู้เรียนได้ และผู้เรียนเกิดทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและด้วยกระบวนการกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ได้ฝึกความอดทน เสียสละ ปฏิบัติตนได้ดีทั้งเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีด้วย และเป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิดและสร้างสรรค์องค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้การเรียนรู้อย่างห้องเรียนกลับด้านที่มีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมดังนี้ กิจกรรมนอกห้องเรียน ผู้เรียนศึกษาแสวงหาความรู้ จากอินเทอร์เน็ต เอกสารหนังสือ และสื่ออื่น ๆ ที่หลากหลาย ผู้สอนได้มอบหมายให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม มีการจัดตั้งกลุ่ม ออนไลน์ สามารถพูดคุย ชักถามข้อสงสัยกับผู้สอน และเพื่อนในกลุ่มได้ตลอดเวลา ผู้เรียนเรียนรู้เนื้อหาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถเลือกรูปแบบการเรียน แหล่งเรียนรู้ และจัดการเวลาสำหรับการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ สำหรับกิจกรรมในชั้นเรียน ผู้เรียนอภิปราย เนื้อหาในชั้นเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ และผู้สอน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจมากขึ้น เมื่อผู้เรียนอภิปรายจบแล้ว ขั้นตอนต่อไป ผู้เรียนต้องขยายความรู้ผ่านกิจกรรมที่ผู้สอนเตรียมไว้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดและสรุปองค์ความรู้ร่วมกันได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในรายวิชา การเมืองโลก โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านในรายวิชาการเมืองโลก

วิธีการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 หลักสูตรสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ที่เรียนวิชาการเมืองโลก จำนวน 24 คน การเลือกกลุ่มเป้าหมาย เลือกโดยวิธีการแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

2.1 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

(1) แบบทดสอบหลังเรียนโดยแบบทดสอบมีทั้งแบบที่เป็นปรนัย และแบบอัตนัย เป็นการประเมินผลเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลางภาค 20 คะแนน และปลายภาค 40 คะแนน

(2) แบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ การนำเสนอผลงาน ตรวจชิ้นงาน แบบสอบถามปัญหาอุปสรรคในการแสวงหาความรู้ และเครื่องมือประเมินคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 30 คะแนน

(3) แบบสังเกตการปฏิบัติงานและการมีส่วนร่วมของนักศึกษาทั้งในและนอกชั้นเรียน จำนวน 10 คะแนน

2.2 แบบประเมินวัดความพึงพอใจ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 7 ด้าน ดังนี้ (1) ด้านการเตรียมความพร้อม (2) ด้านหลักสูตร (3) ด้านผู้สอน (4) ด้านการจัดการเรียนการสอน (5) ด้านวัดผล (6) ด้านประเมินผล และ (7) ด้านอาคารสถานที่ รวมทั้งหมด 60 ข้อ

2.3 แบบบันทึกผลสะท้อนความคิด ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นการบันทึกแบบปลายเปิดเพื่อให้นักศึกษาได้สะท้อนคิดในรายวิชาที่เรียน

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 จัดทำ มคอ 3 วิชาการเมืองโลก จำนวน 15 สัปดาห์ มี 7 หน่วยการเรียนรู้

3.2 วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน ดังนี้

(1) กิจกรรมในชั้นเรียน ใช้การอภิปรายซักถาม วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้ตอบสนองต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

และการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในขณะเดียวกันได้ออกแบบและวางแผนการประเมินการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่วางไว้ สร้างเครื่องมือในการวัดประเมินผลครอบคลุมและหลากหลาย รวมทั้งการกำหนดช่วงระยะเวลาของการวัดประเมินผลไว้ล่วงหน้าและมองเห็นการใช้ประโยชน์จากสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนและผู้เรียน การวัดและประเมินผลกิจกรรมในชั้นเรียน ใช้วิธีการสื่อสารส่วนบุคคลเป็นวิธีการสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่หลากหลายระหว่างผู้สอนและผู้เรียน โดยให้ความสนใจข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม เพื่อเป็นการสนับสนุนให้ผู้เรียนมีการพัฒนาปรับปรุงให้สามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ การวัดประเมินด้วยข้อสอบ เป็นวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ทั้งข้อสอบแบบปรนัยและอัตนัย การวัดประเมินจากการปฏิบัติ ใช้วิธีการสังเกต และการจดบันทึก ใช้แบบตรวจสอบรายการและแบบมาตราส่วนค่า ยังมีการประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินการเรียนรู้จากพฤติกรรมกระบวนการทำงานและผลงานในบริบทของการเรียนการสอนตามสภาพจริง

(2) กิจกรรมนอกห้องเรียน ใช้วิธีการสืบเสาะแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม โดยให้นักศึกษาคัดเลือกสื่อการเรียนการสอนเอง เพื่อนำมาสร้างบทเรียนด้วยตนเอง หมายถึง การเรียนรู้ของนักศึกษาแต่ละคน ซึ่งผู้เรียนมีการวางแผน เรียนรู้ตามความถนัด ความพึงพอใจของตนเอง ค้นหาวิธีการได้มาซึ่งความรู้ที่ถูกต้องและครบถ้วน มีความตระหนักและรับผิดชอบต่อแผนการเรียนรู้ของตนเอง กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เลือกแหล่งข้อมูล เลือกวิธีการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำการพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน (รังสิมาภรณ์ หนูน้อย, 2554) ทั้ง 7 ด้าน คือ (1) สมรรถนะที่จะเริ่มเรียนรู้ด้วยตนเอง (2) รู้ความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง (3) รักการเรียนรู้ (4) มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน (5) มีการวางแผนการเรียนรู้ (6) รู้วิธีการเรียนรู้ และ (7) มีการประเมินตนเอง มาเป็นแนวทางในการประเมินผลในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านในรายวิชาการเมืองโลก

4. การรวบรวมข้อมูล นำแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

5. การวัดค่าตัวแปร ผู้วิจัยได้วัดค่าตัวแปรของการวิจัยไว้ดังนี้

5.1 เกณฑ์การให้เกรดในรายวิชาการเมืองโลกโดยแบ่งระดับคะแนนดังนี้

- A หมายถึง คะแนนรวม 80-100 คะแนน
- B+ หมายถึง คะแนนรวม 75-79 คะแนน
- B หมายถึง คะแนนรวม 70-74 คะแนน
- C+ หมายถึง คะแนนรวม 65-69 คะแนน
- C หมายถึง คะแนนรวม 60-64 คะแนน
- D+ หมายถึง คะแนนรวม 55-59 คะแนน
- D หมายถึง คะแนนรวม 50-54 คะแนน
- E หมายถึง คะแนนรวม 0-49 คะแนน

5.2 ระดับคะแนนความพึงพอใจแบ่งออกเป็นช่วงคะแนน ดังนี้

- 4.50-5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
- 3.50-4.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก
- 2.50-3.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
- 1.50-2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อย
- 1.00-1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน วิชาการเมืองโลก ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 หลักสูตรสังคมศึกษา จำนวน 24 คน จากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยแบบทดสอบหลังเรียนทั้งแบบที่เป็นปรนัย และแบบอัตนัย เป็นการประเมินผลเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลางภาค 20 คะแนน และปลายภาค 40 คะแนน รวมเป็นคะแนน 60 คะแนน แบบประเมินทักษะการแสวงหาความรู้ 30 คะแนน และ แบบสังเกตการปฏิบัติงานและการมีส่วนร่วมของนักศึกษาทั้งในและนอกชั้นเรียน จำนวน 10 คะแนน พบว่ากลุ่มนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังนี้

- A จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 50
- B+ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.17
- B จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 41.67
- C+ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.17

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 75.54 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนต่ำสุด และคะแนนสูงสุด พบว่า คะแนนต่ำสุด = 68 คะแนน และคะแนนสูงสุด = 90 คะแนน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (t-test =3.89, Sig =0.00)

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจ โดยภาพรวม พบว่า

นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.36 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76 ซึ่งผู้เรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดในด้านการเตรียมความพร้อม มีค่าเฉลี่ย 4.45 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.82 รองลงมาเป็นด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย 4.41 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.80 และนักศึกษามีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ ด้านหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย 4.28 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72

ตารางที่ 1 ผลการสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนกลับด้าน

ด้าน	ระดับคะแนน		
	$\bar{x}$	SD	ความหมาย
การเตรียมความพร้อม	4.45	0.82	มาก
หลักสูตร	4.28	0.72	มาก
ผู้สอน	4.37	0.77	มาก
การจัดการเรียนการสอน	4.41	0.80	มาก
วัดผล ประเมินผล	4.29	0.72	มาก
อาคารสถานที่	4.37	0.71	มาก
รวม	4.36	0.76	มาก

จากตารางผลสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในด้านการเตรียมความพร้อมมากที่สุด เพราะ (1) ผู้สอนและนักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์เพื่อจัดทำหน่วยการเรียนรู้ร่วมกัน (2) ผู้สอนและนักศึกษาร่วมกันเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ (3) มีการชี้แจงกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านอย่างชัดเจน (4) แนะนำ สื่อเอกสาร สื่อเทคโนโลยี ในการสืบค้นข้อมูล และ (5) การทำกิจกรรมการเรียนรู้และสืบเสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการเมืองโลก ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 24 คน ตามแนวคิดการสอนห้องเรียนกลับด้าน พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าเฉลี่ยหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 75.54 และจากการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนหลังเรียนด้วยรูปแบบห้องเรียนกลับด้าน มีความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.36 สอดคล้องกับการนำรูปแบบการวัดคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของรังสิภรณ์ หนูน้อย (2554) มาใช้ในการประเมินผลการจัดกิจกรรมทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน พบว่า มีส่วนทำให้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสูงขึ้น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังสอดคล้องกับการศึกษาของวันเฉลิม อุดมทวี (2556) เรื่องศึกษาการพัฒนาความสามารถการคิดเชิงบูรณาการ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 และ 2 เรื่องภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือและใต้ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) ร่วมกับเทคนิคห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) พบว่า นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยร้อยละ 81.50 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 87.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยการนำรูปแบบการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานมาเป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และใช้เทคนิคห้องเรียนกลับด้าน มาสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนรู้ และการศึกษาของสุภาพร สุดชนิด (2556) เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียนเจตคติ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ ผลวิจัย พบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านมีผลสัมฤทธิ์ทางเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

นอกจากนี้ยังมีผลสะท้อนความคิดของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมแบบห้องเรียนกลับด้านในด้านการแบ่งกลุ่มการทำงานโดยให้มีจำนวนสมาชิกไม่มากเกินไปเพื่อให้เกิดการทำงานอย่างเท่าเทียม ทั้งถึง และเสมอภาคเหมาะสมกับภาระงานที่ได้รับมอบหมายและในด้านการจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้สอนบรรยายเนื้อหาสาระก่อนเพื่อให้นักศึกษาได้เข้าใจเนื้อหาก่อนค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมได้อย่างตรงประเด็นมากขึ้น

สรุป

ผลการวิจัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการเมืองโลก ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 24 คน ตามแนวทางการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน พบว่า ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 75.54 และความพึงพอใจของผู้เรียนหลังเรียนด้วยรูปแบบห้องเรียนกลับด้าน มีความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์มาก มีค่าเฉลี่ย 4.36 ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเชื่อมั่นกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านที่สามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนได้ปลดปล่อยพลังสมอง เรียนรู้อย่างมีความสุข และสนุกกับการเรียน ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานสากล และมีทักษะชีวิตที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. การประยุกต์ผลงานวิจัยให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การศึกษา 2560-2565

1.1 ในเชิงนโยบาย การพัฒนาคุณภาพการศึกษา “ปรับการเรียน เปลี่ยนการสอน” เพื่อให้มีการพัฒนาหลักสูตรมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนของครู และปรับเปลี่ยนการเรียนของเด็ก โดยมุ่งมั่นและคาดหวังมิใช่ให้เด็กเรียนในห้องเรียนเท่านั้น แต่ต้องปรับหลักสูตร ให้เพิ่มทักษะชีวิต ทักษะการดำรงชีวิต รู้จักการช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ นักเรียนจะได้ปลดปล่อยพลังสมอง เรียนรู้อย่างมีความสุข และสนุกกับการเรียน

1.2 ในเชิงปฏิบัติ สถานศึกษาควรดำเนินการตามนโยบายโดยจัดให้มีการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ โดยใช้รูปแบบห้องเรียนกลับด้าน เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทางด้านวิชาการอย่างมีคุณภาพมาตรฐานสากลและมีทักษะชีวิต ตามตัวชี้วัด นักเรียนจะต้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตั้งแต่ 3 ขึ้นไป นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ สามารถผลิตงานและนำเสนอผลงานด้วยตนเอง มีทักษะการการคิดอย่างมีระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติ สมเหตุสมผลเหมาะสมตามวัย มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การประยุกต์ในลักษณะอื่น ๆ ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน ไปเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ถึง อุดมศึกษา โดยเน้นขั้นตอนสำคัญ คือ ผู้สอนควรชี้แจงขั้นตอนการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ควรทำความเข้าใจกับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนแต่ละคน วางแผนกิจกรรมในชั้นเรียนให้มีความรัดกุมรอบคอบ และควรติดตามผลของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอทั้งในและนอกห้องเรียน ผู้สอนควรวางแผนหรือเตรียมกรณีศึกษาไว้อย่างจริงจัง ควรให้ผู้เรียนทำความเข้าใจเนื้อหาสาระอย่างรอบคอบ และควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเองเพื่อทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีอิสระ มีความสุข และมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านในรายวิชาอื่น

3.2 ควรศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านในระดับชั้นอื่น

3.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการเรียนแบบห้องเรียนกลับด้าน

3.4 ศึกษาผลการใช้สื่อเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพ
การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความ
พึงพอใจของนักศึกษาในรายวิชาการเมืองโลกโดยใช้การจัด
กิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ผู้วิจัย
ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฮาฟีฟ ลาเต๊ะ และคณะ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ให้
คำปรึกษาและคำแนะนำ ในการทำวิจัยจนสำเร็จลุล่วงได้
ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

วิจารณ์ พานิช. (2556). *ครูเพื่อศิษย์สร้างห้องเรียนกลับด้าน*.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
สุภาพร สุตบนิด. (2556). การเปรียบเทียบความรับผิดชอบ
ต่อการเรียน เจตคติต่อการเรียนและผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับทาง (Flipped
Classroom) และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ
ปกติ. ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ปางลีลา บุรพาพิชิตภัย. (2558). *The Flipped Class
room กับการจัดการเรียนการสอนในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

รังสิมาภรณ์ หนูน้อย (2554). การพัฒนาแบบวัด
คุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับ
นักศึกษาวิทยาลัยชุมชน. ในการประชุมทาง
วิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่
49: ศึกษาศาสตร์ (หน้า 162-169). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วันเฉลิม อุดมทวี. (2556). *การพัฒนาความสามารถคิด
เชิงบูรณาการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หน่วยการเรียนรู้ที่
1 และ 2 ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือและใต้ โดย
ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน
(Problem-Based Learning) ร่วมกับเทคนิค
ห้องเรียนกลับทาง (Flipped Classroom).*
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น.

สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2556). ห้องเรียนกลับทาง: ห้องเรียนมิติ
ใหม่ในศตวรรษที่ 21. *เอกสารการประชุม
ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2* (หน้า 1-10).
แพร่: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แพร่ เขต 2.

Adams, D. (1998). *Effective Grading: A Tool for
Learning and Assessment*. San Francisco:
Jossey-Bass.